

Jak covid-19 ovlivnil úmrtnostní tabulky

Před několika týdny byly zveřejněny údaje o vývoji jednotlivých parametrů charakterizujících vývoj délky života obyvatelstva v loňském roce, v roce, který byl výrazně ovlivněn dopady nepříznivé epidemiologické situace. Stručný pohled na tyto údaje umožňuje charakterizovat výrazné změny trendů, které byly zaznamenávány v uplynulých letech.

■ **Text: doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,** proděkan pro vědu a tvůrčí činnost, Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě;
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA, prezident APSS ČR

Střední délka života při narození v r. 2021 klesla u mužů na 74,09 let (v r. 2019 činila 76,33 let) a u žen na 80,51 let (v r. 2019 činila 82,10 let)

Z uvedeného grafu je zřejmé, že v důsledku pandemie covidu-19 klesla střední délka života při narození v posledních dvou letech velmi rychle a dostala se zpět přibližně

na úroveň r. 2009 u mužů, resp. na úroveň r. 2010 u žen.

Z hlediska sociálního systému – tedy především důchodového systému a poskytování sociálních služeb, je potřebné vyhodnotit změny v úmrtnostních poměrech u osob starších 60 let. Pokud se podíváme na tyto změny z pohledu důchodového systému, vidíme, že zvyšování věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod v uplynulých letech výrazně neovlivnilo dobu pobírání starobního důchodu.

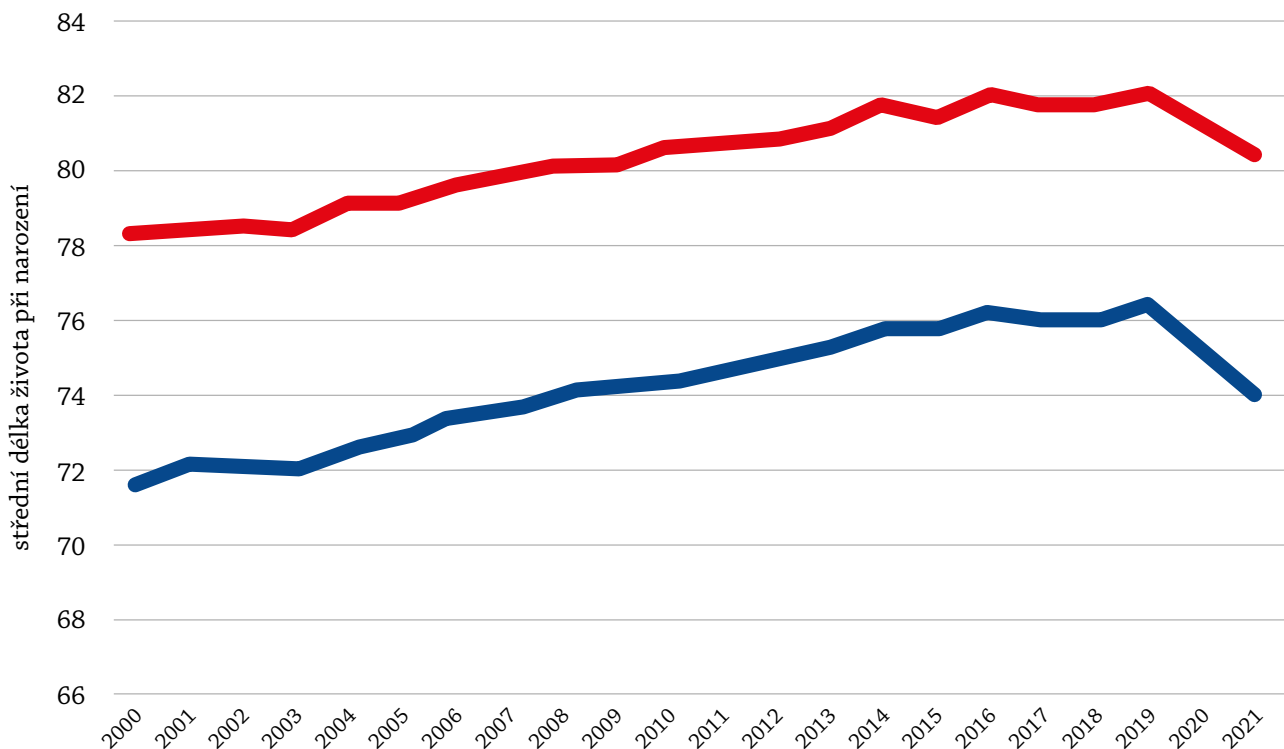
U mužů se prakticky po celé období střední délka života při dosažení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod zvyšovala, přestože tato věková hranice se každoročně zvyšovala o 2 měsíce.

Rok	Věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod	Střední délka života při dosažení tohoto věku
1995	60	15,89
2001	61	16,62
2007	62	16,98
2013	63	17,04
2019	64	16,99

Tabulka č. 1: Vývoj střední délky života při dosažení důchodového věku u mužů, pramen: data ČSÚ

Pokud by se tato věková hranice v letech 2020 a 2021 hypoteticky nezvyšovala, střední délka života při dosažení tohoto hypotetického důchodového věku by v r. 2021 klesla na 15,18 let, byla by tedy na úrovni let 1991–1992, kdy věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod byla u mužů na úrovni 60 let.

Vývoj střední délky života při narození mužů a žen v letech 2000–2021

Graf č. 1: Vývoj střední délky života při narození mužů a žen v letech 2000–2021, pramen: vlastní zpracování

U žen se střední délka života při dosažení důchodového věku od r. 1998 v zásadě soustavně mírně snižovala, což je především důsledkem rychlejšího zvyšování věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod (od r. 1996 se tato věková hranice každoročně zvyšuje o 4 měsíce).

Rok	Věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod	Střední délka života při dosažení tohoto věku
1995	55	24,27
1998	56	24,41
2001	57	23,78
2004	58	23,35
2007	59	23,16
2010	60	22,91
2013	61	22,42
2016	62	22,48
2019	63	21,62

Tabulka č. 2: Vývoj střední délky života při dosažení důchodového věku u žen (dvě vychované děti), pramen: data ČSÚ

Z pohledu systému poskytování sociálních služeb je potřebné si uvědomit, že kapacity zejména pobytových sociálních služeb jsou dlouhodobě nedostatečné, terénní sociální služby se nerozvíjejí, podpora pečujících osob a jejich hmotné zabezpečení jsou nedostatečné.

Pokud by se tato věková hranice v letech 2020 a 2021 hypoteticky nezvyšovala, střední délka života při dosažení tohoto hypotetického důchodového věku by v r. 2021 klesla na 20,28 let.

Je tedy zřejmé, že **nepříznivá epidemiologická situace výrazně ovlivnila úmrtnostní poměry v naší zemi**. Z pohledu důchodového systému se v současné době jeví, že po r. 2037 nebude pravděpodobně nutné uvažovat o dalším zvyšování věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod.

Z pohledu systému poskytování sociálních služeb je potřebné si uvědomit, že kapacity zejména pobytových sociálních služeb jsou dlouhodobě nedostatečné (v r. 2021 bylo podle Statistické ročenky MPSV evidováno cca 65 tis. neuspokojených žá-

dotí o umístění v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem), terénní sociální služby se nerozvíjejí, podpora pečujících osob a jejich hmotné zabezpečení jsou nedostatečné. Zvýšený počet zemřelých v letech 2020 a zejména 2021 tak výrazně neovlivnil čekací lhůty na umístění do pobytových zařízení sociálních služeb, počet příjemců příspěvku na péči byl v r. 2021 jen mírně nižší, než se předpokládalo podle tzv. dynamické varianty projekce. Je tedy zřejmé, že **všechny dříve publikované analýzy týkající se očekávané potřeby sociálních služeb v následujících letech jsou stále reálné**, a je proto potřeba je zapracovat do střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb v jednotlivých krajích a městech.

INZERCE

interpharmac
člen holdingu **ipc**

LÉKÁRNY ipc

KOMPLEXNÍ SLUŽBY PRO VAŠE SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ

ZÁSOBOVÁNÍ LÉKY A ZDRAVOTNICKÝM MATERIÁLEM

TERAPIE VLHKÉHO HOJENÍ RAN

NUTRIČNÍ VÝŽIVA A PORADENSTVÍ

DEZINFEKCE A EPIDEMIOLOGIE

KONTAKT: Břetislav Hromek, 602 244 611, bretislav.hromek@ipcnet.cz